

Voorstel

College

Datum:	21 mei 2019	Opsteller:	Wanda van der Zee
Zaak:	2019-019769	Contactgegevens:	wanda.vanderzee@midden-groningen.nl
Portefeuillehouder:	Adriaan Hoogendoorn	Stukken ter inzage:	Spelregels experiment gesloten coffeeshopketen, Voorhang ontwerpbesluit experiment gesloten coffeeshopketen

Onderwerp: Deelname experiment gesloten coffeeshopketen

1. Voorstel

-Instemmen met het voorstel om de gemeente Midden-Groningen aan te melden bij de rijksoverheid voor het experiment gesloten coffeeshopketen onder voorbehoud dat;

- 1) de opzet en spelregels van het experiment dusdanig worden aangepast, dat het mogelijk wordt de slagingskans van het experiment te beoordelen en de gesignaleerde risico's in te perken, voordat het experiment start
- 2) de betreffende aanpassingen tot draagvlak bij de coffeeshops hebben geleid
- 3) de omliggende gemeenten ook deelnemen

-Instemmen met het consulteren van de raad en belanghebbenden in een commissievergadering, waarna de burgemeester een definitief besluit neemt.

2. Inleiding

Op 21 juni 2018 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen met een verzoek aan het college om de gemeente Midden-Groningen aan te melden voor het experiment gesloten coffeeshopketen. Naar aanleiding van deze motie heeft het college op 25 juli 2018 per brief aan de Minister van Justitie en Veiligheid laten weten belangstelling te hebben voor deelname aan het experiment. De rijksoverheid heeft recent de spelregels voor het landelijke experiment gesloten coffeeshopketen kenbaar gemaakt en verzoekt om een officiële aanmelding door gemeenten voor 10 juni 2019. Uit de aanmeldingen worden 10 gemeenten gekozen om deel te nemen aan het experiment.

3. Publiekssamenvatting

Het kabinet ontwikkelt een experiment om het telen van hennep voor recreatief gebruik mogelijk te maken. Het doel van het experiment is om te onderzoeken of en hoe op kwaliteit gecontroleerde hennep aan de coffeeshops kan worden geleverd, zonder dat dit verboden is (gesloten

coffeeshopketen). En wat hiervan de effecten zijn.

De gemeente Midden-Groningen heeft in juli 2018 per brief aan de Minister van Justitie haar belangstelling kenbaar gemaakt voor deelname aan het experiment gesloten coffeeshopketen. De rijksoverheid verzoekt om officiële aanmelding voor het experiment.

De openbaar gemaakte spelregels leiden echter tot tegenstand bij de coffeeshops en ook de gemeente heeft er haar bedenkingen bij. Een van de knelpunten betreft het ontbreken van vooronderzoek naar de kwaliteit en de prijzen van de softdrugs die worden geproduceerd door de tien aangewezen telers binnen het experiment. Voordat het experiment start, moeten hieraan duidelijke voorwaarden worden gesteld.

Indien de productie niet in orde is, zullen coffeeshopklanten naar verwachting uitwijken naar het illegale circuit. Dit zou straathandel en drugsoverlast met zich mee kunnen brengen. Een ander deel van de klanten rijdt naar verwachting door naar de coffeeshops in de omliggende gemeenten om softdrugs te halen. Ook dit doet afbreuk aan de slagingskans van het experiment.

Om deelname aan het experiment niet uit te sluiten, voordat een nadere verkenning met de raad en belanghebbenden heeft plaatsgevonden, meldt de gemeente Midden-Groningen zich voor 10 juni onder voorbehoud aan. Een van de gestelde voorwaarden is het aanbrengen van een aantal wijzigingen aan de opzet en spelregels, waardoor de risico's beter kunnen worden ingeschat en indien nodig bij voorbaat kunnen worden ingeperkt. Het is van belang dat deze wijzigingen leiden tot voldoende vertrouwen in het experiment bij de gemeente en bij de coffeeshops.

Indien de twee coffeeshops in de gemeente Midden-Groningen als enige coffeeshops in de omgeving deelnemen aan het experiment, brengt ze dit in een te kwetsbare positie. Als aanvullende voorwaarde wordt gesteld dat de gemeente Midden-Groningen en de omliggende gemeenten op één lijn komen over deelname.

Of de rijksoverheid de gevraagde aanpassingen zou willen en kunnen doorvoeren moet nog nader worden verkend. Dit is mede afhankelijk van de reacties van andere gemeenten op het experiment.

4. Beoogd effect

Deelname aan het experiment gesloten coffeeshopketen, in lijn met de op 21 juni 2018 aangenomen motie door de raad. Samengevat is de doelstelling van de motie een betere controle van de teelt en terugdringen van drugscriminaliteit.

Op het moment van de betreffende motie waren de spelregels van het experiment nog niet bekend. Met de spelregels die nu op tafel liggen zien wij veel bedenkingen. In de huidige vorm kan het experiment negatieve effecten met zich meebrengen als straathandel en drugsoverlast.

Om deelname niet uit te sluiten, willen wij ons voor 10 juni aanmelden onder een aantal voorwaarden. Dit brengt de burgemeester in de gelegenheid om de raad en de belanghebbenden nader te consulteren of deelname is gewenst.

5. Historische context

In het regeerakkoord van 2017 is afgesproken dat er een experiment komt met de teelt en verkoop van hennep en hasj voor recreatief gebruik. Dit moet plaatsvinden in een gesloten coffeeshopketen, vrij van criminaliteit. Het doel van het experiment is om te bekijken of een gesloten coffeeshopketen mogelijk is. Daarnaast wil het kabinet laten onderzoeken wat de effecten van het experiment zijn op de criminaliteit, veiligheid, overlast en de volksgezondheid. De minister voor Medische Zorg en Sport en de minister van Justitie en Veiligheid zorgen er samen voor dat er een experiment komt. Zij maken hiervoor nieuwe wet- en regelgeving. De afspraak in het regeerakkoord is ontstaan na een al langer lopende discussie over de werking

van het huidige gedoogbeleid. In dit gedoogbeleid is de verkoop van hennep in coffeeshops onder voorwaarden gedoogd (voorkeur), maar is de productie en aanlevering verboden (achterkeur). Steeds nadrukkelijker wordt in de samenleving aandacht gevraagd voor de problematiek die het gedoogbeleid met zich meebrengt. Het gaat dan over problematiek op het gebied van openbare orde, veiligheid en volksgezondheid.

Tijdens het experiment zal het in maximaal tien gemeenten mogelijk zijn om in de coffeeshops legaal geproduceerde hennep te verkopen. Deze hennep moet gecontroleerd zijn op kwaliteit. De hennep wordt geproduceerd door ten hoogste tien telers. Deze telers worden hiervoor door de ministers aangewezen. Coffeeshops in de gemeenten die meedoen aan het experiment mogen alleen legaal geproduceerde hennep verkopen. En telers die meedoen mogen alleen aan die coffeeshops verkopen.

Het experiment zal minimaal vier jaar duren. In die vier jaar vindt ook een evaluatie plaats. Daarna zal de regering een besluit nemen over de toekomst van het coffeeshopbeleid.

6. Argumenten

De spelregels bij het experiment leiden landelijk tot twijfel bij zowel gemeenten als coffeeshopeigenaren over deelname aan het experiment. De twee coffeeshops in de gemeente Midden-Groningen hebben er ook hun kanttekeningen bij geplaatst.

De coffeeshops die deelnemen aan het experiment zijn verplicht de softdrugs van tien door de overheid aangewezen telers af te nemen. Tijdens de voorbereidingsfase wordt door de rijksoverheid bepaald wanneer er voldoende (gevarieerde) softdrugs zijn geproduceerd om de markt te bedienen en of de softdrugs van voldoende kwaliteit zijn. Een overgangsfase van 6 weken gaat dan van start. Hoe de rijksoverheid dit controleert en welke voorwaarden zij stelt is onduidelijk. De rijksoverheid ziet er niet op toe dat de prijzen redelijk zijn voorafgaand aan de start van het experiment. Zij doet geen apart onderzoek naar het aanbod, de kwaliteit en de prijzen van de softdrugs, om op basis daarvan te bepalen of de slagingskans van het experiment voldoende groot is. Indien de productie niet in orde is, ontbreekt een plan van aanpak voor herstel. De coffeeshops vrezen voor een beperkt aanbod door de aangewezen telers binnen het experiment, onvoldoende kwaliteit en hoge prijzen, waardoor klanten voor afname van softdrugs uitwijken naar aanbieders in het illegale circuit. Dit zou voor de gemeente een toename van straathandel en drugsoverlast met zich mee kunnen brengen.

Een ander deel van de klanten zal dan naar verwachting doorrijden naar de omliggende gemeenten. Vooral de gemeente Groningen kent een groot aanbod, als alternatief voor de twee coffeeshops in Hoogezand. Indien de omliggende gemeenten niet deelnemen aan het experiment, is het risico voor de coffeeshops in onze gemeente groot dat het experiment bij knelpunten leidt tot klantenverlies en mogelijk zelfs tot sluiting.

De eigenaren van de coffeeshops pleiten voor een grotere rol in het meedenken over de opzet van het experiment. En voor vooronderzoek naar de producten van de aangewezen telers. Bovendien is risicospreiding van belang door met een groter gebied deel te nemen aan het experiment.

Gezien de mogelijk negatieve effecten van het experiment, indien het aanbod te wensen overlaat, stuurt de gemeente Midden-Groningen aan op een aangepaste opzet van het experiment. De rijksoverheid zou bijvoorbeeld een periode middels onderzoek kunnen toezien op het aanbod, de kwaliteit en op redelijke prijzen van de onder overheidstoezicht geproduceerde softdrugs. En daaraan duidelijke voorwaarden stellen en indien nodig stappen zetten ter verbetering, voordat het experiment met de coffeeshops van start gaat. Zodoende neemt de slagingskans van het

experiment toe en kan een verschuiving naar het illegale circuit worden voorkomen. Het is van belang dat ook de coffeeshops vertrouwen hebben in het experiment. Zij zouden aan de voorkant beter meegenomen kunnen worden bij de opzet en de spelregels van het experiment. Zodoende wordt draagvlak gecreëerd bij deze belangrijke partners in het experiment. Dit leidt vermoedelijk tot een grotere slagingskans.

In lijn met voorgaande is het passend dat de gemeente zich aanmeldt voor het experiment onder voorbehoud van een aantal aanpassingen aan de opzet. Deze aanpassingen zouden moeten leiden tot een betere inschatting van de risico's en het mogelijk moeten maken deze risico's zoveel mogelijk in te perken. En daarmee tot het voorkomen van een toename van straathandel en drugsoverlast. Bovendien is het van belang dat er voldoende draagvlak is bij de coffeeshops en bij de omliggende gemeenten voor deelname aan het experiment. Op dit moment is er nog verdeeldheid en twijfel bij onze buurgemeenten over deelname.

Aanmelden onder voorbehoud brengt de burgemeester bovendien in de gelegenheid om de raad en belanghebbenden nader te consulteren over deelname, waarna hij een definitief besluit neemt.

7. Kanttekeningen en risico's

Onder voorbehoud aanmelden kan het risico met zich meebrengen dat andere gemeentes worden gekozen voor deelname aan het experiment. Echter indien de gemeente Midden-Groningen qua omvang, ligging en aantal coffeeshops geschikt wordt geacht voor deelname, is de kans groot dat een nadere verkenning van deelname door de gemeente Midden-Groningen zal plaatsvinden. Het is een landelijke tendens dat de huidige opzet van het experiment leidt tot tegendruk door gemeenten en coffeeshops. Vermoedelijk zal een belangrijk deel van de gemeenten zich kritisch opstellen of afzien van deelname. Deze tegendruk leidt mogelijk tot een verbeterd experiment met een grotere slagingskans.

8. Financiële paragraaf

Vanuit het Rijk is voor het experiment een budget van 2 miljoen euro per jaar beschikbaar. Hieruit moet het volledige experiment worden gefinancierd. Dit bedrag zal dus onder andere worden ingezet voor onderzoek, toezicht en handhaving en preventie maatregelen. Vanuit dit budget zal ook een deel beschikbaar worden gesteld aan de deelnemende gemeenten. Over de hoogte van deze bijdrage kan vóór het sluiten van de belangstellingsregistratie geen duidelijkheid worden gegeven. In de Nota van Toelichting van Ontwerpbesluit is een inschatting gemaakt wat deelname betekent aan extra kosten voor gemeenten en landelijke toezichthouders (bijlage 2, blz. 28-29). Daarin heeft de rijksoverheid de werklast meegenomen voor; de voorbereiding van het experiment, het wijzigen van beleid, de controles en het nawerk na handhaving. De kosten van eventuele juridische procedures zijn nog niet berekend.

Voor de gemeente komen de kosten volgens deze inschatting neer op 12450 euro per jaar. Zoals aangegeven is het nog onduidelijk welk deel van deze kosten zal worden gefinancierd door het rijk.

Vooralsnog zien wij mogelijkheden in de kosten te voorzien binnen de huidige hiervoor aangewezen budgetten.

9. Communicatie

In afstemming tussen de burgemeester en de afdeling communicatie is besloten een persbericht uit te sturen, na instemming van het college met het voorliggende collegevoorstel.

10. Raad

De burgemeester heeft aangegeven dat hij na instemming van het college met het voorliggende collegevoorstel, met de raadsleden in gesprek wil gaan over de wenselijkheid van aanmelding voor het experiment (onder voorbehoud) en de te nemen vervolgstappen. In afstemming met de agendacommissie van de raad en de burgemeester is ervoor gekozen om de aanmelding voor het experiment op de raadscommissie van 13 juni te behandelen. Belanghebbenden bij de beslissing worden uitgenodigd om in te spreken.

11. Draagvlak en vervolgtraject (afstemming, tijdpad)

Na instemming van het college met de voorgestelde aanpak, gaat de burgemeester met de raadsleden in gesprek over de wenselijkheid van aanmelding (onder voorbehoud) voor het experiment en de te nemen vervolgstappen. In afstemming met de agendacommissie van de raad en de burgemeester is ervoor gekozen om de aanmelding voor het experiment op de raadscommissie van 13 juni te behandelen. Belanghebbenden bij de beslissing worden uitgenodigd om in te spreken.

Tevens is verdere afstemming met de buurgemeenten van belang om tot een eenduidige visie te komen. En we blijven in gesprek met de twee coffeeshops.

Aanmelden voor het experiment onder voorbehoud schept ruimte voor het politieke proces/ nadere oordeelvorming.

Bijlagen:

- 1 Spelregels experiment gesloten coffeeshopketen
- 2 Voorhang ontwerpbesluit gesloten coffeeshopketen